

Verslag Studiebezoek aan Brussel

Jonge Atlantici

25 september 2018

Op 25 september reisde een delegatie van ongeveer 30 Jonge Atlantici af naar Brussel om een bezoek te brengen aan de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EU (PV EU) en het nieuwe NAVO-hoofdkwartier.

Rond 11:00 uur werd de groep door de woordvoerder welkom geheten bij de PV EU. Met hem gingen we in gesprek over het werk van de PV, waarbij er ook ruimte was om vragen te stellen. Tijdens dit gesprek ging het onder andere over de impact van de Amerikaanse president Trump op de internationale wereldorde en samenwerking tussen EU-landen op het gebied van defensie (hierbij kwam onder andere de European External Action Service (EEAS) aan bod). Via één van de gestelde vragen kwam ook nog de invloed van Brexit op de positie van Nederland binnen de EU aan bod. Dit zou mogelijk een positieve uitwerking kunnen hebben op de positie die Nederland in de Unie inneemt.

Na een korte middagpauze vertrok de groep richting het nieuwe NAVO-hoofdkwartier, waar een delegatie van YATA België zich bij hen aansloot. Na een rondleiding ging de groep het gesprek aan met Eric Povel. Povel werkt als *Netherlands Program Officer* en richt zich, naast Nederland, ook op België, Duitsland, de Baltische staten en Afghanistan. In zijn presentatie blikte Povel terug op de NAVO-top van 11 en 12 juli. Tijdens deze top kwamen verschillende thema's aan bod, waaronder *burden sharing*, de relatie met Rusland en de relatie tussen de NAVO en de EU. Binnen het thema *burden sharing* gaat het er dikwijls over dat de Europese lidstaten zich niet houden aan de gestelde tweeprocentnorm. Deze klacht is niet nieuw, maar de discussie is onder Trump wel geïntensiveerd. Aan bod kwam dat het hierbij niet enkel om de hoeveelheid geld gaat, maar dat de besteding van het geld en de bijdragen die door een land geleverd kunnen worden misschien nog wel belangrijker zijn. Betreffende de relatie tussen NAVO en de EU werd onder andere aandacht gegeven aan het concept *military mobility* en de mogelijkheid snel troepen binnen Europa te verplaatsen. De NAVO zou op dit gebied een aantal lessen van de Koude Oorlog opnieuw moeten leren.

Het tweede onderdeel van het bezoek aan de NAVO bestond uit een gesprek met politiek adviseur van de Nederlandse PV NAVO André van Wiggen en Kapitein ter Zee Niels Woudstra, die namens Nederland werkzaam is als plaatsvervangend militair vertegenwoordiger bij de NAVO en EU. Met hen

besprak de groep het Nederlands perspectief op de NAVO-top van juli, waarbij opnieuw het thema *burden sharing*, en de Nederlandse rol hierin, naar voren kwamen. Ook werd het belang van cohesie binnen de NAVO benadrukt. Aangezien het juist het doel van onze tegenstanders zal zijn om verdeling te zaaien, kunnen we enkel door samen te werken succesvol zijn. Tevens werd de samenwerking tussen de NAVO en de EU erg belangrijk geacht. Moderne oorlogen worden immers

niet meer uitsluitend op een slagveld gewonnen (*hybrid warfare*). Als laatste onderwerp werd de dreiging die China vormt besproken. China zou in de toekomst een groter gevaar kunnen vormen dan Rusland. Met name de wijze waarop China hybride oorlog kan voeren, is ongeëvenaard. Het wordt dan ook hoog tijd dat de NAVO zich hierop gaat voorbereiden.

Na de besprekingen met Van Wiggen en Woudstra was er nog uitgebreid tijd om vragen te stellen. Hierbij werd onder andere ingegaan op *military mobility*, de geopolitieke dreiging van China en het belang van de Noordpool. De dag werd afgesloten met een groepsfoto.

Erik Korenstra en Eline Groenewegen van der Weiden